

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: Славянски филологии

Специалност: *(код и наименование)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Бакалавърска програма: *(код и наименование)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Български език и литература и история

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

(код и наименование)

Увод в приложната лингвистика

Вид обучение: редовно

Преподавател: доц.д-р Венера Матеева – Байчева

Асистенти:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	-
	Практически упражнения (хоспетиране)	-
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	-
	Доклад/Презентация	-
	Научно есе	-
	Курсов учебен проект	15
	Учебна екскурзия	-
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		15
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		1
ОБЩО ЕКСТ		4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
2.	Тестова проверка	20%
3.	Текуща самостоятелна работа	10%
4.	Изпит (разработване на курсов учебен проект)	50%
Анотация на учебната дисциплина:		
Целта на лекционния курс е да създаде за студентите хуманитаристи въвеждаща представа в един от развиващи се дялове на съвременната наука за езика. Уводният курс в приложната лингвистика цели да представи на бъдещите преподаватели по български език и литература и история основни понятия и постановки от полето на приложната лингвистика, като се фокусира върху		

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

възможните употреби на знанието за езика в контекста на обучението и да изгради представа за основните посоки в чуждоезиковото обучение и постави акцент върху обучението по български език като чужд (втори) в полза на по-успешната интеракция на ученици, за които българският език не е първи в българското училище.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Курсът залага като своя основна цел студентите да развият компетентност за осъзната и прецизна работа с езиковите факти в приложен аспект, да осмислят важността на чуждоезиковото обучение и в частност на обучението по български език като чужд (втори), което освен основа за общуване в ежедневието подсигурава пълноценния диалог между културите и споделянето на духовните ценности. След курса студентите ще бъдат запознати с преподаването на български език като чужд (втори) в основен план, за да могат да се задълбочат в спецификите на лингводидактиката на българския език в следващ образователен етап. Умения от такова естество са особено важни за преподавателите в българското училище, което все повече се превръща в мултикултурна среда, в която се обучават на български език ученици с различен първи език. От значение е да се създадат значими за обучаваните образователни контексти в областта на приложната лингвистика и интеркултурната комуникация, да се предадат основни концепции, да бъдат запознати с терминологията и основни понятия, които да могат да бъдат развивани при по-задълбочено обучение в различните аспекти на приложната лингвистика в бъдеще.

Учебно съдържание

№	Тема
1.	Място на приложната лингвистика в съвременната наука за езика. Българският език в контекста на езиковата политика на Европейския съюз

2.	Предмет и обект на приложната лингвистика. Концепции за приложната лингвистика, място сред сродните дисциплини, дялове на приложната лингвистика
3.	Основни термини, методи и похвати на приложната лингвистика в областта на изучаването на чужд език. Изясняване на понятията първи и втори език
4.	Проблеми на приложната лингвистика. Ролята на първия език за изучаване на втори език. Двуетичие и многоезичие, билингвизъм и мултилингвизъм
5.	Интерференцията между сродни езици – причини за поява и разпространение. Психолингвистичен и аспект на интерферентните явления
6.	Лингвистичната и социокултурната информация в обучението по чужд език
7.	Езиковата прогресия в обучението по чужд език. ОЕЕР - принципи на изграждане и модели на функциониране
8.	Перцептивни и продуктивни дейности в обучението по втори (чужд) език. Уменията за четене и писане, слушане и говорене в езиковото обучение
9.	Интерактивни дейности и медиация в обучението по втори (чужд) език
10.	Грешките в процеса на усвояване на чужд език. Класификация, типология и анализ на грешките при овладяване на български език от чужденци
11.	Компетентностен подход в обучението по чужд език. Комуникативна компетентност. Развитие на уменията „Как да...“ в езиковото обучение - практически модели за работа
12.	Превод, работа с текст творческо писане като учебни процедури, АІ в чуждоезиковото обучение
13.	Дизайн на урочните единици. Методически дейности и стратегии за оптимизация на обучителния процес. Създаване на учебни системи, обучителни материали и ресурси
14.	Неформални методи на преподаване в обучението по чужд език. Интерактивност и холистичен подход в обучението. Визуализация, анимация, игровизация в обучението по чужд език
15.	Методи за проверка и оценка на езиковата компетентност (на чужденци, изучаващи български език). Типове изпити, типови задачи и скали за оценяване

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Българският език в контекста на езиковата политика на ЕС
2.	Обект, предмет и дялове на приложната лингвистика
3.	Характеристика на методите при изучаването на чужд език
4.	Проблеми на приложната лингвистика. Интерференцията между сродни езици – причини за поява и разпространение, ролята на първия език
5.	Уменията за четене, писане, слушане и говорене в обучението по чужд език
6.	Основни термини в приложната лингвистика
7.	Езикова прогресия в обучението по чужд език
8.	Компетентностен подход в обучението
9.	ОЕЕР – основни принципи на съставяне
10.	Преводът и творческото писане като методическа процедура , AI в чуждоезиковото обучение
11.	Неформални методи в обучението по чужд език
12.	Дизайн на урочната единица в обучението по чужд език
13.	Езикови ресурси в обучението по чужд език
14.	Грешките в обучението по чужд език
15.	Методи за проверка и оценка на езиковата компетентност (на чужденци, изучаващи български език)

Библиография

Основна:

1. Андрейчин, Л. Из историята на нашето езиково строителство. София, 1977; II изд.– 1986.

2. Андрейчин, Л. и др. Строители и ревнители на родния език. Пантеон. София, 1982.
3. Байчева, В.М. Езикови аспекти на споделянето на чуждата култура (съвременна методика и процедури в обучението по български език като чужд), Ерове, София, 2021
4. Байчева, В.М, Дизайн на урочната единица обучението по български език като чужд. – В: Военна академия „Георги Стойков Раковски“. Годишна научна конференция. 110 години традиция, качество, престиж, част III, 12-13 април 2022г. , 2022, стр.:255-262.
5. Баранов, А.Н. Введение в прикладную лингвистику. Эдиториал: УРСС, 2001.
6. Бояджиев, Ж. Увод в общото езикознание. София, 2007.
7. Бояджиев, Т. Ив. Куцаров, Й. Пенчев. Съвременен български език. София, 1999.
8. Валтер, Х. Актуални и по-малко актуални проблеми на преподаването на българския език като чужд с оглед на нормата му и кодифицирането й. – В: Сборник от доклади от националната конференция *Българският език през XX век* в чест на проф. Ст. Стойков, София (1999), ред. В. Радева, София: Академично издателство „Проф. М. Дринов“, 2001 2001, 26-35.
9. Вачкова, К.(съст.) Проблеми на българската езикова политика. Шумен, 2007.
10. Влахова, Р. Монофонична и полифонична реч. София, 2000.
11. Влахова, Р. Езиците – предизвикателства пред национална идентичност, интеграция и реализация.–В: Езикът–средство за образование, наука и професионална реализация. Варна, 2004, с. 11-15.
12. Влахова, Р. Практическа граматика. Български език.София, 2013.
13. Гливинская, В. Фразеология и дидактика – В: Лексикографията в европейското културно пространство. Материали от Петата национална конференция с международно участие по лексикография и лексикология, София, 19-20 октомври 2009, Велико Търново: ИК “Знак'94“ , 2010, 379-388.
14. Граматика на съвременния български книжовен език. Т.1. Фонетика. София, 1983.
15. Граматика на съвременния български книжовен език. Т.2. Морфология. София, 1982.
16. Граматика на съвременния български книжовен език. Т.3. Синтаксис. София, 1983.
17. Жобов, Вл. Звуковете в българския език. София:Сема РИИ, 2004.

18. Иванова, Д.(отг. ред.). Българската езикова политика в условията на европейска интеграция и глобализация. Пловдив, 2012.
19. Калдиева-Захариева, Ст. Българска лексикология и фразеология, Т. 2 Българска фразеология. София: проф.“Марин Дринов“, 2013.
20. Кирякова-Динева, Т. За фразеологизацията и някои нови модели при възникването на новите фразеологизми [в българския език] – Езиков свят, № 6 (2008), 52-56.
21. Коева, Св. Кратка практическа граматика на българския език. София, 2002.
22. Костова, М. Комуникативната граматика: теоретични и приложни аспекти. Варна, 2013.
23. Легурска, П. Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване (основи на научноизследователски проект). – Чуждоезиково обучение, 2003, 5, 5 – 22.
24. Ликоманова, И. Многократността на изразните средства като особеност на разговорната реч. – В: Проблеми на българската разговорна реч, кн. 3, В. Търново, 1995, 116-121.
25. Манова, Р. Семантичен обем на понятието приложна лингвистика в някои англоезични, руски и български изследователски парадигми. Комуникативен и социокултурен подход при изучаване на български език от чужденци. – В: Филологическият проект – кризи и перспективи. Сборник доклади от международна научна конференция (24-26 април 2015). Фабер, 2016, 598-610.
26. Манова, Р. Текстът в обучението по български език като чужд, Фабер, 2020
27. Манолова, Л. Етикет и речев етикет, Мартилен, 2008.
28. Москов, М. Език и езикознание. София, 2000.
29. Недкова, Е. Помагало по фразеология на българския език. Русе:Лени-Ан, 2009.
30. Недкова, Ем. Жаргонните фразеологизми като специфичен поглед на света. – Проглас: филологическо списание, 2 (2009), 122-134.
31. Ницолова, Р. Българските местоимения. София, 1989.
32. Ницолова, Р. Българска граматика. Морфология. София, 2008.
33. Официален правописен речник на българския език. София, 2012.
34. Пашов, П. Практическа българска граматика. София, 1989.
35. Пенчев, Й. Съвременен български книжовен език. Синтаксис. Пловдив, 1998.

36. Петрова, А. Балканската фразеология – елемент от оста на времето и/или фрагмент от жив езиков процес. – В: *Балканите–език, история, култура*. Велико Търново: Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий“, 2008, 370-378.
37. Петров, А. Проблеми на комуникативно ориентираното обучение по български език. София, 2012.
38. Петрова, Ст. Българският език като чужд. (История и методика). Смолян, 1997
39. Помагало по българска морфология. Глагол. (Съст. Пашов, П., Р. Ницолова). София, 1976.
40. Помагало по български синтаксис. (Съст. Попов, К.). София, 1979.
41. Попов, К. Съвременен български език. Синтаксис. София, 1974.
42. Проблеми на българската езикова политика. (Съст. Вачкова, К.). Шумен, 2007.
43. Соснина, Е. П. Введение в прикладную лингвистику. Ульяновск: УлГТУ, 2012.
44. Стефанова, П. Чуждоезиковото обучение. Учене, преподаване, оценяване. София, 2007.
45. Стойчева, М. Европейска езикова политика. София, 2006.
46. Стоянова, Р. Българският речев етикет, Богиана, София, 2012.
47. Хаджиева, Е. Синтактична интерференция между сродни езици. София, 2004.
48. Хаджиева, Е. и колектив. Мозайки от българската цивилизация (българското: култура, образи, памет). София, 2010.
49. Хаджиева, Е. Интерференцията между сродни езици в психолингвистичен аспект. София, 2013.
50. Хаджиева, Е. и колектив. Препъни-камъчета в чуждоезиковото обучение. София, 2013.
51. Хаджиева, Е. Межкултурната компетентност в чуждоезиковите практики. – В: *Българска реч*, година XXI/2015, книга 3, с.100-106.
52. Хаджиева, Ел., Р. Влахова, Т. Шопов, В. Шушлина, Р. Манова, Д. Мосъп, П. Тодоров. Европейско образование и съвременност. – В: *Littera et Lingua Series Dissertationes* 8. <<http://slav.uni-sofia.bg/naum/liliseries/diss/2015/8>>
53. Хаджиева, Е. и кол. Типове грешки при създаване и превод на текст, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2019
54. Хъдсън, Р. Социолингвистика. София, 1995.

55. Цанков, К. Социоллингвистика и речев етикет, Велико Търново: Знак'94,1994.
56. Шилихина, К.М. Основы прикладной лингвистики. Воронеж, 2006.
57. Шопов, Т. Чуждоезиковата методика.София, 2002.
58. Шопов, Т. Съвременните езици: подходи, планове, процедури. Благоевград, 2008.
59. Шопов, Т. Говорят на други езици: Увод в педагогическата социоллингвистика. София, 2011.
60. Block, D. & D. Cameron (2002). Globalization and Language Teaching. London: Routledge.
61. Corder, P. (1975). Introducing applied linguistics. Penguin UK.
62. Cruse, A. (2004). Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics. Oxford University Press.
63. Cruse, A. (1986). Lexical Semantics. Cambridge University Press.
64. Davis, A.& C. Elder (eds.) (2004). The Handbook of Applied Linguistics. Blackwell Publishing.
65. Davies, Alan. (2007). An Introduction to applied linguistics, Oxford University Press, 2nd edition.
66. Key competence for lifelong learning
<http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm> 28.01.2016 7:19 PM
67. Littlewood,W. (1981). *Communicative Language Teaching*, Cambridge University Press.
68. Mitchel, R. & Florence Myles. (2004).Second Language Learning Theories. 2nd ed.
69. Saville-Troike, M. (1989). The Ethnography of Communication, Blackwell, 2nd ed.
70. Widdowson, H.G. (1978). Teaching Language as Communication, Oxford University Press.
71. Wierzbicka, A. (1997). Understanding cultures through their key words, Oxford University Press.
72. Wright, Sue (2003). *Language policy and language planning: from nationalism to globalisation*. In: Palgrave Macmillan.

Съставил: доц. д-р Венера Матеева – Байчева,

25.06.2025г.

Учебната програма е приета с протокол № 7 на ФС на ФСлФ от 8.07.2025 г.